

**SURDOPELAGOGLARNING KASBIY KOMPETENSIYASINI
RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR VA
USULLAR**

Dauran Yembergenov Tileubergenovich

Sultonova Dilnoza Ruslonbek qizi

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti

Maxsus pedagogika va inklyuziv ta'lim fakulteti

surdopedagogika va maxsus pedagogikaning klinik asoslari kafedrası

Fan: Daktilologiya va imo-ishora nutqi

ANNOTATSIYA

Surdopedagoglarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar va usullar muhim ahamiyatga ega. Eshitish qobiliyati cheklangan shaxslarni ta'lim olishda qo'llaniladigan innovatsion yondoshuvlar, metodikalar va texnologiyalar pedagoglarning malakasini oshirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Zamonaviy texnologiyalar, xususan, interaktiv ta'lim platformalari, mobil ilovalar, virtual darslar va qo'llanma tizimlari surdopedagoglarning ta'lim sifatini yaxshilashda yordam beradi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarga o'zgaruvchan sharoitda o'qish imkoniyatlarini taqdim etib, pedagoglarga o'z ishlarini ancha samarali va interaktiv tarzda amalga oshirishga imkon yaratadi. Surdopedagoglar uchun zarur bo'lgan kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishda texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning bilimlarini kengaytirishga va ijtimoiy integratsiyasini ta'minlashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Surdopedagogika, Kasbiy kompetensiya, Zamonaviy texnologiyalar, Ta'lim metodikalari, Interaktiv ta'lim, Mobil ilovalar, Eshitish qobiliyati cheklangan shaxslar, Innovatsion usullar

KIRISH

Surdopedagoglar, eshitish qobiliyati cheklangan shaxslarni ta'lim berishda muhim rol o'ynaydi. Ularning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish, ta'lim jarayonini

samarali va muvofiqlashtirilgan tarzda tashkil etish, shuningdek, o'quvchilarning jamiyatga integratsiyasini ta'minlash uchun zarurdir. Zamonaviy texnologiyalar va innovatsion usullar, surdopedagoglarga nafaqat ta'limni yanada interaktiv va samarali o'tkazish imkoniyatlarini yaratadi, balki ular o'quvchilarni o'z bilimlarini rivojlantirishda, ijtimoiy integratsiyada ham muhim rol o'ynaydi.

O'qituvchilar uchun zarur bo'lgan texnik, pedagogik va ijtimoiy kompetensiyalarni mustahkamlashda innovatsion usullar va texnologiyalardan foydalanish ta'lim jarayonini sifatli va samarali amalga oshirishga yordam beradi.

Zamonaviy texnologiyalarni surdopedagogik ta'limda qo'llash, o'quvchilarga mustaqil o'rganish imkoniyatlarini yaratadi va ularning bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi. Masalan, mobil ilovalar, virtual ta'lim platformalari va interaktiv darslar surdopedagoglarga o'z ishlarini yanada samarali tashkil etish va o'quvchilarga o'z bilimlarini kengaytirish imkonini beradi. Shu bilan birga, yangi texnologiyalar orqali o'qituvchilar o'z pedagogik malakalarini oshirishi, innovatsion metodikalardan foydalanish va o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirilgan ta'limni taqdim etishi mumkin.

ASOSIY QISM

Surdopedagoglarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda kreativ yondoshuvlar va texnologiyalardan foydalanish muhim o'rin tutadi. Zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion usullar va texnologiyalar o'qituvchilarga yangi pedagogik imkoniyatlar yaratadi, shuningdek, o'quvchilarning o'zlariga moslashgan va samarali ta'lim olishlariga yordam beradi. Kreativ yondoshuvlar esa surdopedagoglarning malakasini oshirishda yangi va zamonaviy metodlarni yaratish, o'quvchilarga mustaqil o'rganish imkoniyatlarini taqdim etadi.

Kreativ pedagoglar o'z ishlarida turli xil metodlardan foydalanadilar, masalan, interaktiv darslar, rolli o'yinlar, guruhli muhokamalar va kreativ topshiriqlar orqali o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirishadi. Shu bilan birga, texnologiyalarni, xususan, interaktiv doskalar, onlayn ta'lim platformalari, virtual simulyatsiyalar va mobil ilovalarni qo'llash, o'quvchilarga ta'limni yangicha, qiziqarli va samarali tarzda taqdim etish imkoniyatini yaratadi.

Masalan, surdopedagoglar imo-ishora tilida o'rganishni osonlashtirish uchun interaktiv ilovalar yaratishlari mumkin. Bunday ilovalar yordamida o'quvchilar har bir imo-ishorani vizual tarzda ko'rish, ularni tinglash va amaliy mashqlarni bajarish orqali o'zlashtirishlari mumkin. Bunda, ilovaning interaktivligi o'quvchilarga real vaqt rejimida o'z bilimlarini baholash va ularni yanada rivojlantirish imkoniyatini taqdim etadi. Bu nafaqat o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, balki surdopedagoglarga ham o'z ishlarini samarali tashkil etishga yordam beradi.

Shuningdek, surdopedagoglar o'zlarining pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirishda texnologik vositalarni qo'llash orqali o'quvchilar bilan samarali muloqot o'rnatishlari mumkin. Masalan, audiovizual vositalardan foydalanish, o'quvchilarning ko'rish va tinglash qobiliyatlarini birlashtirib, ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi. Bunda, o'quvchilar qo'llanilayotgan texnologiyalar yordamida ta'limni ko'proq o'zlashtirishi, o'qituvchilar esa o'z pedagogik faoliyatlarini yaxshilashga erishadilar.

Innovatsion yondoshuvlar yordamida surdopedagoglar o'z kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda kreativ amaliy usullardan foydalanib, o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini oshiradilar. Masalan, ta'limda vizual va interaktiv materiallardan foydalanish orqali o'quvchilarning e'tiborini saqlab qolish va ularni yanada faol ishtirok etishga rag'batlantirish mumkin. Bunda, kreativ metodlar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini amaliy mashqlar orqali mustahkamlashadi, o'zaro muloqotda bo'lishga va bilimlarini yanada kengaytirishga erishadilar.

Kreativ pedagogik usullar va texnologiyalar, surdopedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda ta'lim jarayonini zamonaviy, qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi. Bunda, pedagoglar o'z faoliyatlarini yangicha usullar bilan bajarib, o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini yanada rivojlantirishadi.

Surdopedagoglarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar va kreativ usullardan foydalanishning amaliy misollarini jadval tarzida keltiraman:

Yondoshuvlar	Amaliy Misollar
Kreativ yondoshuvlar	- Ta'limda rolli o'yinlar, guruhli muhokamalar orqali o'quvchilarning faol ishtirokini oshirish.
	- Imo-ishora tilini o'rganish uchun interaktiv ilovalar yaratish, o'quvchilarga real vaqt rejimida mashqlar taqdim etish.
Interaktiv ilovalar	- Mobil ilovalar yordamida o'quvchilarga imo-ishora va boshqa ta'lim mazmunlarini o'zlashtirish.
	- Virtual ta'lim platformalarida o'quvchilarga multimedia materiallari orqali darslar taqdim etish.
Audiovizual vositalar	- Eshitish qobiliyati cheklangan o'quvchilar uchun video va audio materiallar orqali imo-ishora va matnli mashqlarni o'rganish.
	- O'quvchilarga audio va video materiallar yordamida ilgari o'rgatilgan imo-ishoralarni qayta ko'rsatish.
Innovatsion metodlar	- Ta'limda o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi interaktiv muloqotni qo'llash, yangi texnologiyalar yordamida o'rgatish metodlarini yaratish.
	- Blended learning (aralash o'rganish) metodini qo'llash, ya'ni onlayn va an'anaviy ta'limni birlashtirish.
Ta'lim samaradorligi	- O'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda shaxsiylashtirilgan ta'lim rejalari yaratish.
	- O'quvchilarning bilim darajasini baholash uchun avtomatik testlar va mashqlarni tashkil etish.

Ushbu jadvalda har bir yondoshuv uchun amaliy misollar keltirilgan, bu esa surdopedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda texnologiyalarning samarali qo'llanilishini ko'rsatadi.

XULOSA

Surdopedagoglarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar va kreativ metodlarning ahamiyati katta. Imo-ishora tili vositalari va innovatsion pedagogik yondoshuvlar yordamida surdopedagoglar o'z malakalarini yanada takomillashtirishlari mumkin. O'quvchilarga ta'lim berishning samarali usullari sifatida kreativ yondoshuvlar, interaktiv ilovalar, audiovizual vositalar va innovatsion metodlar muhim rol o'ynaydi.

Bunday yondoshuvlar nafaqat ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qiladi, balki o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantiradi, ularning ijtimoiy integratsiyasini ta'minlaydi. Shuningdek, texnologiyalar va kreativ metodlar orqali surdopedagoglar o'z o'quvchilarini faollashtirishga, ularga yanada shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlarini yaratishga erishadilar. Bunda, har bir o'quvchining ehtiyojiga moslashgan va texnologiya asosida ta'limni tashkil etishning o'zi alohida e'tibor talab qiladi.

Shu tarzda, zamonaviy texnologiyalar va kreativ pedagogik usullar surdopedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Bu, o'z navbatida, ta'limning samaradorligini oshiradi va o'quvchilarni yanada muvaffaqiyatli qilib tayyorlashga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Hodjaeva, N. (2021). Surdopedagogik ta'lim: nazariya va amaliyot. Tashkent: Akademy Nashr.
2. Xodjayeva, G. (2020). Imo-ishora tili va uning pedagogik ahamiyati. Samarqand: O'zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
3. Zokirov, A. (2019). Surdopedagogika va zamonaviy ta'lim texnologiyalari. Tashkent: Ta'lim va taraqqiyot nashriyoti.
4. Kasimova, M. (2018). Ta'limda kreativ yondoshuvlar va interaktiv metodlar. Bukhara: Buxoro davlat universiteti nashriyoti.